

Putnok: Szoffer J. 5, Roth L. — Z. 4-4, Birnbaum Hermann, — J. Grosz Miksa, — S. Kohn J. Kohn R. Dr. Krajnik M. Krausz L. Markovits H. Roth E. id. Schwartz S. Tannenbaum B. Ujházy E. Weinberger J. Weisz I. 2-2, Berger S. Birnbaum Henrik, Fleischer J. Gescheit I. Grosz L. — Márton, Guttman E. Katzburg B. Klein D. A. Kohn D. Lang V. Löwy E. — I.—J. Reinitz B. Roth A. Sidlauer S. Tannenbaum V. Weinberger D. — L. — S. Weingarten H. 1-1, **Összesen 65.**

Rakamaz 16.20, Rákoshegy 26.88, Rámocsaháza 19, Rozsály 5,

Recsk: Stern M. 4. Grünhut I. 2, Engel S. Izsák M. Pauncz J. — S. Silber J. Weisz L. 1-1, kisebb ad. 2, **Összesen: 14.**

Ricse: Billitzer S. rabbi 2, Fischer J. Kleinbart B. Löwenkopf J. 5-5, Róth M. 2.38, Löwenkopf D. — M. ifj. Zucker J. 2-2, Löwenkopf A. (Semjén), Weinberger I. 1.50 — 1.50, Einzig J. Friedmann B. — Mór, Grünfeld H. Leitner P. Löwenkopf A. Sorger I. Stark M. ifj. Zucker S. 1-1, kisebb ad. 8.70, **Összesen: 46.08.**

Ricse Tiferes Bachurim: Löwenkopf Testv. 1.50, Weinstock Testv. Zucker S. 1-1, Friedmann Testv. 0.80, Friedmann J. Goldmann L. Kalmanovits H. Kum I. Perlstein H. Roth A. Zucker B. 0.50 — 0.50, kisebb ad. 0.60, **Összesen: 8.40.** (templom 46.08) **Összesen: 54.48.**

Sárbogárd 6.20, Sárospatak Tif. Bach. 5, Sárvár I. részlet 50, Sátoralja-újhely (orth.) templom I. részlet 45, Bész Hamedres 69, Szandekoesz Egylet 5 Összesen: 119, Soltvadkert 237, Somlószőlős 10.

Ságútfalu: Goldstein J. 1.50, Gerő H. (Etes), Lusztig T. 1-1, Grósz S. Grünfeld S. ifj. Pauncz F. Sáfár M. Thausz J. 0.50 — 0.50, kisebb ad. 0.50, **Összesen: 6.50.**

Sajókaza: Adler V. Rosner I. 2-2, Rosner S. 1, mult évi 10.64, kisebb ad. 2, **Összesen: 17.64.**

Sárospatak Bész Hamidros: Szoffer Sal. 5, Danczinger Z. 3, Salamon J. Szoffer M. Weisz A. 2-2, *Prager M. 1.80, Edliss H. Scharf S. 1.50 — 1.50, Szoffer Sám. 1.06, Kohn J. 1, kisebb ad. 1.58, **Összesen: 22.44.**

Sárrétudvari: Berger J. 3, Stein B. (Ujfehértó) 2.50, Berger Gy. Heinberger A. 2-2, kisebb ad. 2.50, **Összesen: 12.**

Szabolcsbáka 14.30, Szany 25.20, Szatmárcseke 13.46, Szécsény 21, Szeged 7, Szil 48, Szilasbáha 4.24, Szin 38.50, Szirmabesenyő 3, Szolnok (hitk. 5, orth. imaegyesület 20) Összesen: 25.

Szedres: Tauszig I. és fia 2.50, Beck B. — S. Grünzweig J. Müller B. — L. Polatsek V. Singer Zs. Winkler L. 1-1, kisebb ad. 4.22, **Összesen: 14.72.** (Folyt. köv.)

Pályázatokat lásd a 13. oldalon

Apró hirdetések

KERESEK azonnali belépésre komoly kereskedőségű, aki a rőfös- és rővidárú szakmában teljesen jártas. Hoffmann Kálmán, Csorna.

PERFEKT német intelligens fiatal gyermekiskasszonyt keresek jó bizonyítvánnyal. Cím: Visegrádi-u. 11. III. 1. Jelentkezés hétfőn délután.

PESTKÖRNYÉKEN vagy vidéken keresek jömenetelű vegyesüzletet. „Biztos megélhetés” jelige.

ÖNÁLLÓAN főzni tudó orth. mindenes. háztartásban azonnal felvétetik. Bokor, Soltvadkert.

JÓMEGJELENESŰ kiszolgálóleány teljes ellátással, keresettel felvétetik. Cím a kiadóban.

ORTHODOX házhoz kerestetik kizárólag németül beszélő intelligens kisasszony, egyetlen már németül beszélő 9 éves kislányhoz. Ajánlatok fizetési igényekkel. Brieger Andor fakereskedő, Apc. **ZSIDÓGIMNÁZIUM** tanár orthodox ellátásra elvállal 1-2 fiút vagy leányt. Német társalgás, pedagógiai felügyelet. Teréz-körút 21. III. 1.

PARÁDON Breuer-féle orth. kóser penzió egész éven át nyitva. Olcsó árak.

KERESEK okleveles tanítónőt, orth. II. elemista és II. polgárista gyermekek mellé. Németül tudó előnyben. Cím: Lessinger Ernő, Csehímindzent.

MAGÁNYOS háztartásomba, háziutadók ellátására vallásos családból való leányt rendes fizetéssel keresek, kit családtagnak tekintek. Cím kettősoldalon

PÉKSEGÉDET, nőtlen, iparra jogosultat keresek, aki a komlóskenyér sütésben jártas. Schwarz Izso, Szarvas.

KÉT DIÁKFIUNAK vagy leánynak orth. kóser ellátással és korrepetálással otthon nyújt: Ungár, Lipót-körút 23.

ROKONOM szolid, háziasan nevelt derék leányához benősiülhet idősebb intelligens bóchúr műslom v'jóré somájim, vagy gyermektelen özvegy. **Érdeklődők** forduljanak: Krausz Mártonhoz, Miskolc, Vay-út 3.

DRŐSEK mindenféle ünnepélyes alkalmakra, barmiczvó, chaszene, stb., megrendelhetők: Braun Izrael rabbinál, Bpest, Szövetség-utca 43.

SAMESZ- és pénzbeszedői állást keresek biztosítékkal rendelkező 27 éves vallásos fiatalember, aki a baromfimetszést is megtanulná. (Benősiülés is lehet.) Cím: Postafiók 11, Vác.

SZERENCSETLEN vallásos család (az apa 100%-os rokkant stb.) a jószívű emberek sürgős, életmentő támogatásáért esedezik. Cím: Goldberger József, Bp. Népszínház-u. 57. I. 14.

GYERMEKEK mellé keresek jó házból való fiatal leányt. Németül tudó előnyben. Hirschfeld Mátyás, Vác.

HÁROMTAGU háztartásomhoz perfekt szakácsnőt keresek. Cseléd van. Cím: Lipschütz Vilmos, Szombathely.

KERESÜNK okt. 15-i belépésre jól főző megbízható, szigorúan vallásos 35-45 év körüli szakácsnőt, aki menzámban a főzés teendőit önállóan ellátni képes. Eddigi működés és fizetési igények megjelölésével ellátott ajánlatok: Jesiva-menza, Gyömrőre, címre.

POZSONYI jesivát végzett fiatalember, aki alaposan tanít polgárit, gimnáziumot, talmudot, házitaniót állást keres. K. M. Lichtmannál, Budapest, Dob-u. 13.

SACHRISZ-előimádkozó, kisebb templomba állást keres. „Vallásos” jelige. **32 ÉVES** orth. fiatalember benősiülne lehetőleg textil-üzletbe. „Becsületes, szorgalmas” jelige. (20 fill. bélyeg).

HÁZTARTÁSOMBA keresek orth. szempontból teljesen megbízható, főzésben perfekt, rendszerető zsidó leányt. „Vidékre” (20 fill. bélyeg).

KERESEK szép, sikerült leányom részére jó hangú bócher jóré somájimot, kit sajchetnek kiképezni és álláshoz juttatni. Ezenkívül: 2000 P, szoba butor, kelengye. „J'fász taj'ar ümjüchesesz” jelige.

BENŐSÜLHET vidéki malomba némi szakértelemmel rendelkező 35 év körüli vallásos fiatalember. „Ben tajró előnyben” jelige.

TANITÓNÓ elvállal gyermeket ellátással, tanítással, iskolák közelében. Akáca u. 59. I. 1.

SCHLINGER JENŐNÉ adja le közelebbi címét a kiadóban.

KITÜNŐEN főzők. Elmennék háztartásvezetőnek orth. házba, mindenes mellé. Goldschmied, Fecske-u. 5.

PAPLAN! Pehely-, vatta-, és gyapjúpaplanok: Teicher J. Bp. Kertész-u. 48. (Szombaton zárva.)

VÁCÓN tanulni szándékozó gyermekek gondos felügyelet mellett elsőrendű ellátást kaphatnak, jutányos árban. Cím a kiadóban.

MÁTRAFÜREDE orth. kóser **Klempenzió**, magasan fekvő, modern, parkos villában! Folyóvízes szobák! **Külön gyermeküdülő.**

CIPÓ, női mérték után P 18-tól. Férfi cipők P 22-től. Javítások a legolcsóbb árban. Szíves pártfogást kér: Weisz Márton Katona J. u. 22. 24 évig Berlinben önállóan dolgozott.

BAAL-MÜSZAF állást keresek a nagyünnepekre. Cím „Tenór” jeligére

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer, Bethlen Gábor utca 33.

אללנעמיינע יידישע צייטונג

ביה

ZSIDÓ ÚJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:

Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS UTCA 26/C.

Telefon: 1-238-08. Csekkszám: 50.791.

Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:

Groszberg Jenő

A jesivaszemeszter végén

Elül hónapja, valamint a Purimtól Peszachig terjedő hónap, nemcsak valási életünkben jütszanak fontos szerepet, mint az ünnepekre való előkészület napjai, hanem a zsidó szellemi életben is. Talmudi időben is úgy neveztek ezt a két hónapot: „jarché kaló”. *Kaló* alatt értették a növendékek koszorúját, amely a mestert körülveszi. A Tóranulás nem volt csupán iskolai foglalkozás, hanem szent kötelesség az élet minden szakában. Amikor a növendékek kiléptek az életbe, polgári foglalkozást üzték, akkor az aratás és a tavaszi vetés befejezése után, azaz Elül és Ador-Niszon hónapokban összejöttek a gaoni korszakban a jesivákon és áttanulmányoztak egy talmudi traktátust, amelyre előzőleg hónapokig készültek. Hogy milyen fontosnak tartották ezt a tevékenységet mutatja az a körülmény, hogy szombatoként a *P'kum Purkon* imában megemléjtük a zsidóság világi vezetői (*résé galvoszó*) és a gaonok (*résé m'szivószó*) mellett a „kaló”-tanfolyamok vezetőit (*résé chalé*).

Ezen két hónap kiválóságának hagyománya tovább él a mai orthodoxia életében, amennyiben a jesivákban akkor folyik a szemeszterrel való beszámoló, a tanult gemóre-anyagból való vizsga.

Mindenütt, ahol az orthodoxia hamisítatlan szelleme él, ahol a Tóraszeretet jesivát tart fenn, különös intenzitással hangzanak fel a gemóredallam szívhez szóló, az igazi zsidó embert fenkölt hangulatba ringató akkordjai. És amint a gaonok idejében szokássá vált, hogy a jesivák vezetőiért imádkozzanak, úgy kellene a mai időben állandóan a jesivák ügyének szentelni figyelmet. Ez alatt első sorban az *anyagi* támogatást értjük. Arról van szó, hogy ne éhezzen az ifjúság, amely a Tóra tanulmányozásának szent

teli legszebb éveit. Ezen ifjúság egy része igen szegény családból származik és inséges körülmények között nevelkedett. És ha bölcsen előírják: „kenyeret sóval egyél, vizet mértékkel igyál... s Tórával foglalkozál!” — akkor is előfeltételnek vették, hogy „kenyeret egyél”, mert nem éhezhetik, az, aki tanul. De nemcsak anyagi támogatásról legyen szó, hanem hogy szeretettel vegyük körül a jesivai ifjúságot. Úgy nézzünk rá, mint a zsidóság szellemi elitjére, s minden jesivára, mint a zsidóság várára, mint arra a magaslatra (*talpajasz*), amely maga felé parancsolja a tekintetet (*tél s'kol pijasz pajnim élov*), mert magában foglalja a zsidóság feyvereit (*clef hamójen tóluj ólov*), amelyekkel egyedül védheti meg magát a kívüllág nyomása, gyűlölete és üldözése közepette.

A jesivai kihallgatás után a növendékek szétszédnek s sokakban felmerül a bizonytalan jövő miatti aggodalom. *Hogyan fogjak elhelyezkedni az életben?* El vannak-e készülve az életküzdelemre? A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy azok, akik bizonyítványokkal, diplomákkal mennek neki az életnek, nem boldogulnak jobban, mint az, aki ifjúságának egy részét a gemóre mellett töltötte. De ezzel szemben, aki magába szívta a jesiva puritánságát, egyszerűségét, feyelmét, idealizmusát, *oly tökére tett szert erkölcsiekben, amellyel nem rendelkezhetik oly fiatalember, aki csak a kenyérért, csak a diplomáért, csak a materiális elhelyezkedésért dolgozott és tanult.* Éppen ezért céltalanok azok a törekvések, amelyek a jesivát kombinálni akarják másfajta típusú intézménnyel. Magyarországon nem is találunk visszhangra azok a próbálgatások, amelyek a jesiva tanulmányi rendjét össze akarják kötni ipari, vagy

mezőgazdasági foglalkozással. A két dolog összepárosítása csak az egyik, vagy másik rovására történhetik.

De mint minden emberi intézmény fejleszhető úgy van a jesivátál. A különféle jesivákból hazaérkezettek között nincs meg a szellemi kapocs, a *lelki egység*, sokszor nem tapasztalható a régi szó megvalósítása: „*kin'asz szajfrim tarbe chochmó* — az írástudók vetékedése szaporítja a bölcseséget”. Mi ennek az oka? A legtöbb esetben az, hogy más és más anyagot vettek át és így nincs megadva a lehetőség a szellemi feyverek összemérésére. Ezen a téren fejleszteni kellene a jesivát. *Szellemi kontaktust kellene létesíteni az egyes jesivák között: egy-egy szüggő* az egész országra terjedően ki kellene tűzni félyvenként — a többi tananyag teljes függetlensége mellett. Pezdülő életet hozna ez az egyes hitközségekbe. A különféle jesivákból hazakerülő legott szellemi ellenőrzés alá vehetnék magukat és társaikat. Ez nem jelentené a tanulás mechanizálását az egész vonalon, csak bizonyos szempontból való egységbe hozatalát. Egy kis összefogással meg lehetne ezt valósítani és rövidesen meg lehetne győződni az eredményről, amely a Tóranak adott tisztelet, a *k'vajd hatajró* fokozása volna.

A hazai orthodoxiának egyedüli útja csak az lehet, hogy a hitközségekben, a jesiván művelődött réteg vezérszerephez jusson.

Ha némely neológ hitközségben panaszojtják, hogy a műveltség, a tudás, nem talál megbecsülésre, annál inkább kell nekünk orthodoxoknak a *Tóratudás szuverénitását hangoztatni s keresztülvinni.*

Hitközségeinkben minden állás lehetőleg jesivát járt s ott kellően képzett egyénekké legyen betöltendő.

Mindezeket a gondolatokat ébreszti bennünk az előli *Verhören* lefo-lyásának ideje.

A *P'kum Pürkon* imának szavaival kívánjuk, hogy azokat, akik az elmúlt félelet odaadással és szent buzgalom-mal töltötték: áldja a meg a Világ

Felfüggesztik a zsidó bevándorlást Palesztinába?

— A héten újabb sajnálatos zavargások voltak —

Jeruzsálemben elterjedt egybehangzó jelentések szerint számolnak azzal, hogy legközelebb felfüggesztik a zsidó bevándorlást Palesztinába. A palesztinai zsidó szervezetek már értesítették európai kivándorló hivatalaik, készüljenek el arra, hogy szeptember 9-én ideiglenes bevándorlási tilalmat léptetnek életbe.

A zsidó bevándorlás ideiglenes felfüggesztésének terve az arab kívánságok részbeni teljesítésével áll összefüggésben. Ezzel egyidejűleg az arabok sztrájkja megszűnnék s valószínűleg a terrorselekmények is. (Weizmann cionista-elnök Londonban tárgyal a kormánnyal a bevándorlás felfüggesztésének mellőzéséért.)

A hangulat a Szentföldön nagy általánosságban valamivel jobb, mint a múlt hetekben, habár a héten is folytatódott a terrorselekmények. Így *Tibériás* mellett több száz fát téptek ki az arabok, míg *Kfar Chaszidim* kolónia mellett megsebesítettek egy zsidó őrt és egy arab pásztort. *Kirjat Anavim* kolóniát újból megtámadták az arab terroristák. Három zsidó őr megsebesült. A telavivi mintavásár terét fegyvertűz alá vették az arabok, mire a zsidó rendőrség ugyancsak fegyvertűzzel válaszolt és elfűzte a támadókat. Reggel egy arab halottat találtak a helyszínen. Az arabok megtámadták *Bajisz V'gan* jaffai zsidó kolóniát is. A harc során két arab meghalt, tíz súlyosan megsebesült. A

Úra, „*malkó d'olmó j'voréch jaszhajm*”, legyenek megmentve és megváltva minden szorongatás s minden baj elől; Mennybéli Atyánk legyen segítségükre, — hogy a Tóratanulás elfoglalhassa helyét még fokozottabb mértékben az orthodoxia szellemi világában és társadalmában.

petach-tikvai uton is két arab holttestet találtak. Hivatalos jelentés szerint Nablusz és Jenin mellett a rendőrség 12 arab támadót lőtt le a harcok során. A tel-avivi állomás közelében két arabot súlyosan megsebesített egy fegyveres zsidó. A rendőrség vizsgálatot indított ez ügyben. Jaffában két arabot lőttek le a katonák. Az *ako-szafedi* uton is lövöldözések voltak. Az arabok megtámadták két teherautót. A támadók közül egy el-est.

Hivatalos jelentés szerint Jaffában bombagyártó műhelyt találtak a hatóságok és ezzel kapcsolatosan 35 arabot vettek őrizetbe.

„Ha I'ten akarja”

— Egy legendagyűjteményből —

Az ember sohse nyilvánítsa szándékát anélkül, hogy ne tegyen említést I'ten akaratáról, illetőleg ne fűzze hozzá azt: ha I'ten is így akarja.

Egy gazdag embernek sok szántóföldje volt, de hiányoztak a föld föl-szántásához az állatok. Egy szép napon gondolt egyet, vagy száz dínárt vett magához és a közeli városba indult, hogy ökröt, vagy tehenet vásároljon. Amikor úton volt, találkozott vele egy aggastyán képében Élijóhü, kinek emléke áldott legyen és kérdezte tőle:

— Sajnos, annyi pénzem nincs. Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pénzem nincs.

Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pénzem nincs.

Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pénzem nincs.

Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pénzem nincs.

Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pénzem nincs.

Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pénzem nincs.

Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pénzem nincs.

Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pénzem nincs.

Az eladó tréfásan mondta: „Dehogy is nincs”. Emberünk erre kinyitotta az erszényét, hogy azt megmutassa, de akkor kellemes meglepetésként látja a hirtelen megnövekedett pénzállományát. Megvette a két tehenet és mivel két csodás példány volt, eladta a királyi udvarnak többszörös ártért.

Azóta szokta mondani emberünk: — Bármit tervezel: mondd: ha I'ten akarja, mert reggeltől estig sok minden megváltozhatik.

— Hová mész? — A városba megyek ökröt vagy tehenet vásárolni.

— Mondd azt: „Ha I'ten is úgy akarja”. — De szerencse nélkül.

Az elbizakodott ember továbbment az úton, egyszerre kiesett a zsebéből erszénye, de nem vette észre. Amikor a vásáron kiválogatta a szükséges állatokat, elő akarta venni erszényét és megdöbbenve látta, hogy nincs mag. Dühösen hazament és újra pénzt vett magához. Ebből az alkalomból egy másik úton ment, nehogy találkozzék az öreggel. Azonban Élijóhü megjelent egy más formájú aggastyán képében és megkérdezte tőle:

— Hová mész? — A városba, barmot venni.

— Mondd azt, ha I'ten úgy akarja.

— Akár akarja, akár nem, a pénzem van és én nem félek.

Így szolt s tovább ment. Az úton rettetenes fáradtság vett erőt rajta, úgy, hogy kénytelen volt lefeküdni. Pár pernyi alvás után felébredt, megtapogatta zsebeit és rettetenes ijedelemmel tapasztalja, hogy pénze megint eltűnt.

Másodszor ment haza és pénzt vevén magához újra nekiindult az útnak. Megint találkozott Élijóhüval, aki kérdezte:

— Hová indulsz?

— Ökröt akarok venni, ha I'ten is úgy akarja. (Im jircze Hasém.)

Erre Élijóhü azt mondta: „Vonnulj békébe, sok szerencsét kívánok”, és közben titokban belesúszta az előbbi két esetben elvesztett összeget.

A vásáron két gyönyörű vörös tehenet látott. Megkérdezte: „Mibe kerülnek ezek a tehenek.” A tulajdonos azt felelte: Egyenként 100 dínárba.

— Sajnos, annyi pén

Aggasztó hírek Lengyelországból

Lengyelországban ismét kiújultak az antiszemita kilengések. Fegyveres nemzeti demokrata terrorcsoport tervszerű támadást intézett *Wiszonki-Wipichy* zsidólakta városka ellen. Százötven nemzeti demokrata paraszt vett részt a támadásban egy lengyel földbirtokos vezetése mellett. Vezetőjük parancsára 10—15-ös csoportokra oszolva, éjnek idején a zsidó lakosság vagyonának elpusztítására indultak. A városka harminchat zsidó családját felszólították, hogy nyomban írítsék ki házaikat. A zsidók a szomszédos Bronszk és Cischanovice községekbe vitték át asszonyaikat és gyermekeiket. Ezalatt a zsidó házak összes ablakait bezárták, a zsidó lakások és üzletek berendezését darabokra törték, a padlózatot felszakították, sőt a házak fedélzetét is lebontották. Csak másnap reggel érkezett a helyszínre a rendőrség és megindította a vizsgálatot. — *Vilnában* Szub agudista vezető, nyílt utcán súlyosan bántalmazták az antiszemita huligánok. Amikor szakállát tépdesték, járólélek jöttek segítségére, akik elkergették a támadókat. — *Piava* faluban halálos áldozata volt a huligánok támadásának. Ábrahám Tamsol zsidó lakos családjával ebédnél ült, amikor az ablakon át három lövést adtak le az utcáról a családfele. Ábrahám Tamsol megölték a golyók. — *Lembergben* dr. Eduard Miller zsidó ügyvédet súlyosan megsebesítették a nemzeti demokraták. — *Pickari Selonki*-ben zsidó üzletek és házak ablakait verték be. — A vilnai Zawalna utcában a tizenhat éves Ábrahám Gordont borzalmasan megcsönkítették. A Vilna melletti *Niemenczim* fürdőhelyen is zsidóellenes kilengések voltak.

Az ellenzéki nemzeti demokraták egyre nagyobb antiszemita frontjához most újabb politikai alakulat szegődött. Koc őrnagy vezetésével „Slusza Narodowa” (nemzeti szolgálat) név alatt a kormányhoz közelálló szervezet alakult, mely programjába antiszemita jelszavakat iktatott. Többek között „Lengyelországnak a zsidó befo-

lyástól való megszabadítását” és „a kereskedelem ellengyelítését” hirdeti az új csoport. A „Moment” és a „Dos Vort” című jiddis napilapokat elkobozták a hatóságok, mert támadták a frakció programját.

A nemzeti demokraták lapja, a „Warszawski Dziennik Narodowy” legutóbbi számában felhívja a kormány figyelmét arra, hogy a palesztinai zavargások következtében tömegesen

fognak visszavándorolni a lengyel zsidók Palesztinából és ezért követeli a kormánytól, hogy haladéktalanul vonja meg a Palesztinába kivándorolt zsidóktól a lengyel polgárjogot, hogy így ne jöhessenek vissza.

Przytykben, ahol néhány hónappal ezelőtt véres pogrom volt, újból súlyos antiszemita kilengések voltak. Több zsidó megsebesült. Zsidó házakat és üzleteket romboltak a huligánok. Katowitzban bombát dobtak egy zsidó üzletbe, mely súlyos pusztítást végzett. Az árúraktárt szétzúzta, de emberéletben nem okozott kárt. A konferencián súlyos aggodalmak hangzottak el, aminek következtében az indítványt levették a napirendről, hogy más úton találjanak *modus vivendi*-t.

Héber szerződés a szultán és Franciaország között

— Párizsi levelezőnk től —

A párizsi *Sorbonne* egyetem égisze alatt megjelent egy nagyobb mű *Resnik Joseph*től, „A naxosi herceg” címen.

A mű legnagyobb szenzációja az a melléklet, amely, a XVI. század második feléből a Törökország és Franciaország közötti békeszerződés tervezetét közli és amely héberül van megírva. A tervezetet ugyanis a *naxosi herceg* készítette, akit a zsidó történet úgy nevez: *Don Joseph Naxosi*. Élettörténete visszatükrözteti a spanyolországi zsidó kiűzetés utáni viharos helyzetet. Marannosi szülőktől származott, majd kimenekült Spanyolországból, nyíltan zsidó, gazdag unokahugát vette el, ennek következtében igen gazdag emberré lett, Olaszországban nagy kereskedelmi tevékenységet fejtett ki és amikor az inkvizíció halálra kereste — nem utolsó sorban vagyonáért — elmenekült Törökországba, ahol csakhamar igen előkelő szerepre tesz szert, részben gazdagsága, részben diplomáciai ügyessége, részben nyelvbéli készsége által. Az európai diplomaták, akik Konstantinápolyba jöttek, tudták, hogy Don Joseph útján igen sokat lehet elérni a Portánál. Erről többször tesznek említést az akkori diplomáciai levelezők.

A magyar történelemben ismert *Hódító Szolimán*nak kedvenc embere volt, utódja Szelim szultán pedig ki-nevezte őt a *Cykladok* és *Naxos* sziget hercegévé. Ilyen minőségében mindig sikra szállott az elnyomott marannosokért. Így például, amikor IV. Pál pápa Anconában 30 marannost elégettetett, ő megtorlásképpen bojkottot hirdetett az olaszországi árúk ellen. És a bojkott eredménye az volt, hogy a további üldözések megszűntek. Közbenjárására a szultán többször segített bajbajutott zsidókon. A herceg igen nagy támogatója volt a tudósoknak. *Rabbi Jozsef Karó*, a Sülchon Örűch szerzője dícsőítőleg említi mecenási voltát, amely megnyilatkozott a bészhamidrosok és a Talmudtudósok bőkezű támogatásában. Azzal a tervvel is foglalkozott, hogy a Spanyolországból kiűzött zsidókat mezőgazdasági foglalkozásra a Szentföldre terelje át. Tervei nem valósulhattak meg, mert az utána következő szultánok udvarában elvesztette befolyását. Halála után az akkori, a zsidókkal szemben gyakorolt szokás szerint lefoglalták egész vagyonát. A jeles ember működését a párizsi publikáció új színben mutatja be. Látjuk, hogy gondolatait a legjobban héberül fejezte ki.

Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben

Keksz, levestészták és ostyaárúk. Diabetikusok részére „levegő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek.

WEISZ MÓR

orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob-utca 22. - Telefon: 1-423-65.

Szociális érzést hitközségeinkbe!

A Marienbadban lefolyt Aguda-konferenciának egyik sokat vitatott pontja az indítvány volt, hogy a szentföldi Aguda-munkások a Mizrahi (konzervatív cionista) munkásokkal közös szervezetbe tömörüljenek, a most ott domináló és zsarnokoskodó, kimondottan vallástalan szocialista „*Hisztadrut*” önkényével szemben. Összeegyeztethető-e ez a törekvés a független orthodoxia eszméjével? A konferencián súlyos aggodalmak hangzottak el, aminek következtében az indítványt levették a napirendről, hogy más úton találjanak *modus vivendi*-t.

Maga a probléma azonban minden orthodox közösséget érint. Az iparos tanoncot, a kereskedősegédet, a munkást, a szocialista szervezetek felkarolják, anyagi érdekeiket harcias eszközökkel képviselik és így természetes, hogy az orthodox zsidó, aki ilyen pályán él, oda sodródik. Ott azt hallja, hogy „a vallás magánügy”, ami előbb-utóbb azt a tudatot ébreszti benne hogy valami alacsonyabbrendű. Hogy ez a jelszó zsidó szempontból milyen káros és pusztító hatású, azt legjobban bizonyítják a palesztinai szocialista intézmények. A munkáskonyhák túlnyomó része *tréfó*, de azért nem kényszerítik tréfévésre azt, aki kósert akar, hanem megengedik, hogy egyék, ahogy tud. „A vallás magánügy” tehát nem azt jelenti ott, hogy a zsidó intézmény teljesen megfelel a vallásos követelményeknek de aki nem akarja igénybe venni arra nem gyakorolnak kényszert, hanem megfordítva történik: a vallásellenesség lett a norma, a vallásosság az *abnormális*.

A kérdés tehát az: milyen módon tarthatjuk vissza a tanoncot, a segédet, a munkást attól, hogy gazdasági okokból, anyagi érdekből ne szakítson a vallásossággal?

E tekintetben nem használnak szép szavakat, itt valami konkrét eszközöket kell megragadni. Elsősorban mindenkinek meg kell valósítani magánéletében a Tóra szociális szempontjait s a Sülchon Örűch előírásait. Az alkalmazott érezze, hogy munkaadója igyekszik megvalósítani, amit a Tóra úgy fejez ki: „*ki tavu laj imoch — jó dolga van nálad*”. Tanulnunk kell a más felekezettűektől, akik tanonc- és legényotthonokkal akarják megtartani felekezetüknek, a nem intellektuális pályán dolgozó fiatalságot. Ha nem is tudjuk ezeket az intézményeket a maguk teljességében utánozni: az adott lehetőségekhez képest: valláserkölcsi

Tóratanulási nevelő-munkát fejtsünk ki.

Több európai államban, közöttük, kimondott zsidóellenesben, különös mozgalmat tapasztalunk. A szellemi pályán működő ifjúságot úgy szervezik, hogy bizonyos időt munkatáborban töltsön, hogy így a testi munkát tanulja megbecsülni. Természetesen, ilyen táborokba zsidót nem vesznek be s így ezzel elzárják az intellektuális közpályán való működéstől. Épp ezért Magyarországon is próbálkoznak ilyesféle akciókkal. Minekünk ebből egyet kell tanulnunk:

hitközségeinkben a kisiparos, kis-kereskedő, a munkás, a tanonc, ne érezze magát soha degradálva.

Egyesek úgy tűntették fel a *Baal Sém*-mozgalmat, hogy ő a szegény zsidó proletárt magához emelte s arra tanította, hogy csak szíve legyen telve vallásos érzéssel, szeresse I'tent, teljes

A régi történet, amely mindig új

A marokkói *melillai* hitközséget a maga teljességében a Spanyolország felé vonuló idegen légió vezetősége internálta, miután előbb kifosztotta. Az idegen légió vezetői németek és négerek voltak.

Németek és négerek együtt! Milyen különös! Németországban a néger is le van fokozva, alantas fajnak minősítve, amellyel minden közösség el van tiltva és Marokkóban milyen szépen haladnak előre, kart karba öltve, amikor a rablásról van szó.

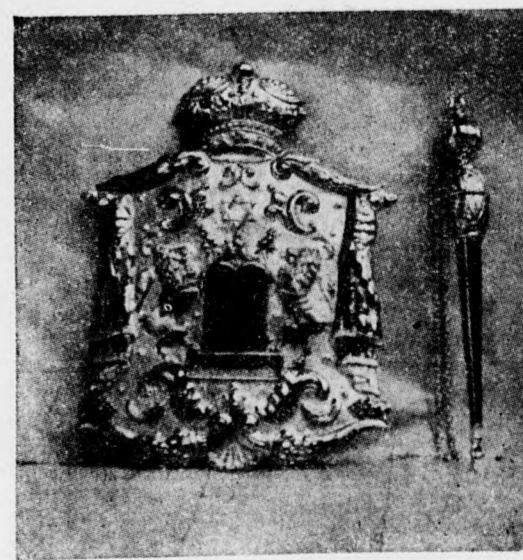
Eszünkbe jut Heine mondása:

— Állandóan martuk egymást, de amikor a sárban találkoztunk, „*da verstanden wir uns schon*.”

Amajn és *Majov*, az elkoresosult fajzatú két nép gyűlölte egymást, de amikor arról volt szó hogy Izrael ellen menjenek, kibékültek. Itt ugyanaz történt, csak a mi esetünkben *Amajn* és *Majov* akar tiszta vérű fajnak szerepelni Izráellel szemben.

Orthodox izraelita leányinternátus Vácon,

elemi-, polgári és kereskedelmi tanulók részére. Valláserkölcsös nevelés. Állandó orvosi és Bész Jákóvj-tanárnól felügyelet. Korrepetálás. Modern nyelvek. Német társalgás. Prospektust küldi: Hirschfeld Leányinternátus, Vác.

Ünnepekre

ezüst tórafelszerelések, különleges eszrogdobozok nagy választékban, gyári áron.

Heiden Leó

ékszerésznél,

Saját üzem.

Szombaton zárva.

Budapest, Király-utca 21. Tel.: 1-381-10.

Csermely Gyula: „Vérmérgezés” ...

— Tragikomikus történet —

Történetem hősnőjének oly rendkívül hosszú neve volt, hogy jöllehet antiszémitásánál fogva Hámán tiz fiának méltó nővére lehetett volna, mégsem kerülhetett volna be Eszter könyvébe mint Hámán gyermekeinek tizenegyediké. Miért? Aon egyszerű oknál fogva, mely a földi ember fizikumával számol. A hagyományos szokás szerint ugyanis, amikor Purim napján Eszter könyvét a templomban felolvassák, Hámán tiz fiának a nevét egyetlen lélegzetvétellel kell hogy elreccsálja a felolvasó. Nos, ezt még győzi, de már történetem hősnőjének nevét, csak magában ezt az egy nevet, sehogysem győznél egyetlen lélegzetvétellel a bál kajra. Mert hát így hitták elbeszélésem személyét:

Frau Mária Anasztázia Kunigunde, Edle von Schreckenstein-Falkenhorst-Grosskirchen, verehelichte Frein von und zu Elbthaler-Hermannsdorff, Generalleutnantgattin und Rittergutsbesitzerin auf Schwaningen-Niedermain-Glocken-ckenberg.

Nos, hol az a chazn a világon, aki ezt a hatvanhat szótagból álló nevet egy szuszra, egy lélegzetvétellel kihozná? Lám, Hámán mind a tiz fiának neve összesen csak harmincegy szótagot ad ki — számolja meg külön, aki nekem nem hiszi el — s itt is már az emberi teljesítőképesség legvégső határáig ment el a hagyomány, mikor előírta, hogy egyetlen szippanat levegőre kell felolvasni: tehát helyesen mondtam, hogy az a Frau Mária Anasztázia Kunigunde ahogy sem kerülhetett volna be Eszter könyvébe, Hámán gyermekei tizenegyedikének.

Ez az Edle von Schreckenstein-Falkenhorst-Grosskirchen állandóan az ő Rittergutján tartózkodott s ott oly exkluzív életet élt, mint — mit mondjak nagyot — mint a Kyffhausenen, a legendás Barbarossa. Csak olyanokkal érintkezett kik vérbeli árjak voltak, mint szent meggyőződése szerint ő volt. Az ő ereiben, mondta, ezerkészes szentiszta árja

vér folyik, s akiről nem tudta holtbiztosan, hogy vére nem szláv vagy gall keverék-e, azt levegőnek nézte, az nem volt.

A zsidót pedig emberszamba se vette. Varangyosbeka és zsidó neki egy volt. Hogy Rittergutja mesgyéit nem volt szabad, hogy állje zsidó, azt természetesen találja mindenki, hiszen meghasadt volna az ezerkészes szent árja föld, ha zsidó ember lába taposta volna, de a verehelichte Frein von und zu még tovább ment zsidógyűlöletében több lépéssel. Volt a faluban zsidó boltos kettő is, de ő azonnal való elbocsátás terhe alatt nemcsak azt tiltotta meg embereinek, a szakácstól le az utolsó béresig, hogy zsidónál vásároljanak, de még azt is, hogy eladjanak neki valamit. Félfont mákot, garas ára salátát sem. Amit árja szorgalom és verejték termelt, az zsidó gyomorba vándoroljon? Soha! Inkább peregen ki mákfélből a mák, ott rohadjon az ágyak szélén a saláta.

No, és mit tesz Isten? — kérdezi a kíváncsiság. Berlinbe küldte az Edle von Schreckensteint, valami ünnepélyre, amit frontharcosok rendeztek, persze ősrája frontharcosok, nem zsidók. Az Edle von szerint: nem is voltak zsidó frontharcosok.

Nos, hogy Berlinben dolga volt az asszonynak, komornájával autóba ült és elrobogott. Mintegy száz kilométerig minden jól is ment, de egy közbeneső nagyobb város szélő házáinál már komoly nagy baj történt. A gyakorlatlan soffőr oly ügyetlenül vezette az autót, hogy ez nekiment egy útszéli oszlopnak és Frau Mária Anasztázia is kirepült a kocsiából, a soffőr mellett helyet foglalt komorna is. De csak ez utóbbinak nem történt baja, a kocsinak és a soffőrnak is alig, míg az Edle von Schreckenstein azonban aléltan a kövezeten terült el és kékesen érezett nyakából bőségesen patakzott az árja vér.

Szerencsére ott volt egy Schutzmann s ez a legközelebbi kórházba tereltette a sebesültelet az autót. Itt megvizsgálták a

beteget s az orvosok véleménye az volt, hogy mert rendkívül sok vért vesztelt az asszony, csak egy azonnal való vértömlesztés mentheti meg az úrinő életét.

Megindult hát a keresés: ki vállalkozik és engedi a vért? De sem az orvosok közül nem akadt ilyen nagylelkű, sem az orvosnők és más alkalmazottak sorában. A komorna is huzódzott, a soffőr is. Táviratozzanak Berlinbe az uráért, aki tíz nappal hamarabb oda előre ment? Mire megérkeznek késő lenne minden beavatkozás. Végre akadt egy fiatal ápolónő. Nem kérdezte, ki a beteg s milyen társadalmi és vagyoni helyzetben van; csak azt kérdezte: feltétlenül kell-e? s mikor azt mondta a főorvos, hogy különben nem éri meg a reggelt, készségesen engedte, hogy az ő véreből ömlesszenek az asszonyba.

— Bünt követték el, — mondta az ifjú nő — ha szívtelenül pusztulni hagyom a beteget.

Az operáció fényesen sikerült, már négy-öt nap múlva úgy megerősödött az asszony, a hosszúnevű Frau Mária Kunigunde, hogy látni akarta azt a fiatal lányt, azt a nagylelkű szanatóriumi ápolónőt, aki vérenek árán lehelővé tette, hogy ő életben maradhatott és helyrejött. S mikor ott volt az ágya mellett az az ifjú lány, Frau Mária Anasztázia csupa hátkodás volt.

— Üljön le gyermekem, — mondta — maradjon itt mellettem és engedjen gondolkoznom, mint róhatnám le hálámat ön iránt?

— Óh, méltóságos asszonyom, kérem, — szerénykedett az igénytelen ápolónő, amit tettem, csak kötelesség volt, embertársam iránt való kötelesség. Háláról vagy jutalomról hát ne is tessék beszélni asszonyom.

— No, ön igazán nagyon nemeslelkű teremtes. Hogy hívják önt kedves kis barátnőm?

— Herta Wagner a nevem.

— Herta Wagner? Ezt megjegyzem magamnak ezt a szép nevet. Imádságomban fogom foglalni, valahányszor Istenemhez fordulok. De mondja csak, kis lányom: miért okozna nekem fájdalmat azzal, hogy mitsem akar elfogadni mint jutalmat? Én gazdag vagyok, ön szegény lány, különben nem volna itt ápolónő, hát ötezer márkát csak elfogadhat tőlem mint kártalanítást.

— Magammal tennék rosszat, ha elfogadnám ezt a nagy összeg pénzt, jutalmul. Mert viszont megfosztanám magamat a felemelő tudattól, asszonyom, hogy önzellenül egy emberéletet mentetem meg.

— Igazán megható gondolkodás. Akkor legalább ezt a gyűrűmet fogadja el. — kérlette az Edle von Schreckenstein (és lehúzta újáról a gyűrűt, melyen borsoszemnyi briliánsok ragyogott).

Szomorú karriér egy liszteszsákon át

Hogy a tiszaezlári vérvád összes izgatóni mily szomorú véget értek, köztudomású. Onody, élete' utolsó éveiben a zsidóknál koldult, Recski Bandi elzüllött, Verhovay sikkasztás gyanújával terhelten, Amerikába szökött. Most felbukkant a Verhovay képviselőházi antiszemita csoport egyik utolsó tagja, dr. Rác Géza személyében. Felbukkant egy riportban, amely így kezdődik:

— **Törékeny öreg emberke. Reszkető, vértelen ajkán nyírott ősz szakáll. Gyanakvón, riadtan pislog szürke szeme. Vékony, ráncos madárnyakán inkább fekete mint fehér gallérroncs a kiugró ádámcsutka felett. Nyakkendője: ócska cipőpertli, de gondosan csokorra kötve. Kabátja, nadrágja eredeti színét lehetetlen megállapítani. Lábán foszladozó cipőtalp, melyet cukorspárgával kötözött bokájára. Inge pedig: rojtosszerű zsidó imakendő(?)**

— **Ki ez a szánalmas madáríjesztő, aki folyton itt sürgő-forog a törvényszéken, mint akinek itt van a hivatala? Elhinné-e, aki őt valaha ismerte, hogy ő dr. Rác Géza ügyvéd, volt országgyűlési képviselő?**

Az újságíró kérdésére, hogyan lett képviselő a 80-as évek végén, azt feleli:

— **Fiatal ügyvéd voltam, amikor megválasztottak Szabadszálláson. Egy liszteszsák miatt történt a dolog. Szabadszálláson ugyanis sok gazdag zsidó liszteskereskedő élt, akikről állandóan lopkodták a zsákokat és a csendőrök nem tudták elfogni a tolvajt. A kereskedők maguk nyomoztak és az a gyanújuk támadt, hogy az éjjeli őr a tolvaj. Az éjjeli őr a református templom tornyában lakott, bementek hozzá és maguk kutattak a tornyban meg a templomban. — Ebből lett azután a kutyakomédia! — Olyan jól kihasználtam azt a templomi liszt-nyomozást, hogy megválasztottak.**

A képviselőházban a leghangoskodóbb antiszemita beszédek tartotta, míg a ciklus után kibukott.

A későbbi liberális korszakban letűnt a politika színteréről, majd ismét megjelent a színen az 1920-i kurzus idejében. Csakhogy csalódott. Az antiszemizmussal akkor is konjunktúra-üzlet volt és így az új vámszedőknek nem kellett a régi bajnok. Így vezetett az út a pesti Népházba. Bizonyítékul annak, hogy a gyűlölet nem mindig jó üzlet és sokszor már egy emberi élet keretében, elég lesz téve az erkölcsi igazságszolgáltatásnak.

Baltazár Dezső dicső emlékének

Szegényebb lettél ismét Izráel. Igaz barát hagyott el örökre... Ajkai immár nem nyúlnak szóra, Utunkat velünk többé nem rója, Bánat borult a boldog örömré...

Szegényebb lettél ismét Izráel. Kell, hogy érezd a veszteség súlyát...! Avagy talán el tudnád feledni, Miként hordta vállain, ezernyi Üldözött véred bánatát, búját?!

Oh, zsugori, szűkmarkú nemzedék... Nagylelkűséged mily szűken méred...! Évszázadoknak kell telni, mulni S sok zsidó könnynek kell fájón hullni, Míg végre ily férj közénk lépjen...!

De bőven osztogatsz búsz fejünkre, Halált kívánók rút seregéből... Kik teliszájjal kiáltják: rajta...! Pusztuljon ezen átkozott fajta — S vigan isznak a könny serlegéből...

Szegényebb lettél ismét Izráel. Örökre elhagyott a nagy barát... De Idő, Tér; az mind semmi, semmi, Zsidószív nem fogja elfeledni Azt, ki érte feláldozta magát...

ZWI BAUMANN

PARÓKA különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII, CSÁNYI U. 12
(Király uca sarok)

Telefon: 1-310-79.

— Óh, köszönöm, de nem veszem el asszonyom. Ez is túltúl sok pénzt ér, ez az ékszer.

— No, látom már, Herta Wagner, hogy lelke is igazolja ezt a szép nevet, hogy valóságos német ön durch und durch. Hát, ha se pénzt, se gyűrűt, akkor ezt itt csak elfogadja, emlékül? Ez, ha sokat mondok, husz márkát ér. És lecsatolta nyakáról az ott lógó egyszerű kis keresztet.

— Ezt elfogadnám, — jegyezte meg a fiatal lány — ha nem volna az az akadálya, hogy...

Az Edle von nyugtalanul kérdezte: — **Magya talán nem kereszény, kisasszony? — Nem, — volt a keresetlen válasz. — Én zsidó vagyok, méltóságos asszonyom.**

Az Edle von erre felszökött párnáiról és úgy nézett az elfogult lányra, mintha kigyó lett volna és megmarta volna az az ártatlanság.

— **Mi...mit...maga zsidó és a maga vére most együtt kering az engémnel?! Szent Istenem, végem van... hol a szanatórium tulajdonosa, hol a főorvos?...**

Szinte lyukat vágta a falba, olyan hevesen nyomta meg a gombot, hogy becsengesse magához a két embert. S mikor ott álltak az ágya mellett, az Edle von Schreckenstein úrnő valósággal hisztériásan tombolt.

— **Ezt megfogják keserűlni, maguk gyilkosok... Zsidóvért ömlesztettek a testembe... tönkretették bennem az ezerkészesziendős tiszta árja vért! Ézért jert indítok önök ellen, maguk gyilkosok! Büntetőpert, mert megmérgezték a véreimet.**

Megindította-e a büntetőpert és akadt-e ügyész, aki vállalta: nem tudom, nem is tartozik a mesémbe. Ami ide tartozik, csak az, hogy — mint mondani szokás — nem bittal ver a büntető Isten. Frau Mária Anasztázia hazament a Rittergutra a férjével s a zsidó vér nagyon jól tehetett a testének, mert szemlátomást megfiatalodott és viruló szép asszony lett. És tizenkét hónappal azután, hogy győgyultan elhagyta a szanatóriumot, egészséges fiúgyermeknek adott életet.

És egy keserű percben azt kérdezte magától az Edle von:

— **Ha megfojtandm ezt a kevertvéri kőlyköt, vajjon felmentene-e engem az esküdtsek?...**

Alkú nélkül bútor
szabott áron:
NAGY ZSIGMOND
VI., LÁZAR-UTCA 3.
Árak a butoron

Elegáns és divatos őszi és téli selyem, szövet bársony és egyéb divatárak legolcsóbb beszerzési forrása:
Spitz Hermann áruhaza, VII., Erzsébet-körut 34.

(Saját ház. — Szombaton zárva.)

Fränkel orth. kóser penzió és étterem Siófok

Andrássy-út 4. (Bathányi-u. sarok), külföldi vendégek kívánságára a nagyünnepken át, október 1-ig nyitva marad. Szobák penzióval előjegyezhetőek Siófokon (Telefon: 165.) és budapesti éttermemben (Károly király-út 3, Telefon: 1-372-57). Ingyenes szőlőkúra! Nagyünnepi i'tentisztelet! Utószézóni olcsó árak!

A két testvér

Elbeszélés

Írta: Guttmann József. 1.

L. galíciai városkában nagy szerencsétlenség történt. *Slajmele*, Reb Majse Ganz tekintélyes kereskedő 3 éves fiacskája nyomtalanul eltűnt.

Egy csütörtöki napon történt, amidőn a városkában hetivásár volt. Ilyenkor szokták a környékbeli parasztok a vásárra behozni eladásra jószágait; borjút, ökröt, lovat, sertést, tyúkot és libát, tojást, zöldséget, búzát, árpát és az értük kapott pénzért bevásárolnak cukrot, sőt, kávé, petróleumot, szappant, gyertyát, csizmát, ruhát és kalapot...

Az egész városka a csütörtöki vásárból élt. Ezen a napon a munkanélküliek, sőt még a *klavzbatlenok* is kereskedőkkel csaptak fel. Ide-oda forgolódtak, szimatolva mindenütt, nincs-e kilátás némi közvetítésre, hogy aztán egy kis províziót keressenek.

A vásár fő pontja a körúton volt, oda özönlött a vásárló közönség, mert a vásárosok nagyobb része ott teregette ki portékáját. Reb Majse Ganz üzlete is — egy paraszttáruval berendezett nagy üzlet — a körúton volt. Csütörtökön volt nála a legnagyobb forgalom, amikor nemcsak ő, de felesége, sőt felnőtt gyermekei is segítettek neki az üzletben eladni és a portékára vigyázni. Az üzlet egész nap tele volt parasztokkal, akik válogattak, alkudoztak és vásároltak árút, vagy árú nélkül távoztak. Egész nap, reggeltől-estig izzadva dolgoztak az üzletben étlen-szomjan, hogy az aznapi forgalomból kihozzák az egész hétre való szükségletet...

Egy ilyen csütörtökön tűnt el a kis *Slajmele*. A cseléd, aki minden csütörtökön a házban szokott maradni a gyermekre vigyázni, most betegen a kórházba került. Mivel nem volt kire hagyni a gyermeket, tehát magukkal vitték az üzletbe, az ajtó előtt egy székre ültették és félóránként utána néztek, vajjon nincs-e szüksége valamire. Egész nap ott ült, bámulta a vásárt és ha néha elírta magát, az anya egy kis cukorral csitította. Estefelé, mikor a vásár forgalma a legmagasabb fokot érte el, megfeledkeztek a gyermekről és csak később, mikor már a vásár elcsendesült, jutott eszükbe *Slajmele* és akkor vették észre, hogy eltűnt...

Csakhamar nagy lárma és riadalom támadt, siettek a rendőrségre jelenteni az esetet, nyomoztak, kerestek és kutattak utána, hátha valaki látta őt, de senki sem tudott róla, senki sem látta, mert mindenki a vásárban volt elfoglalva.

Az egyetlen nyomravezető a városka vízhorodója volt, aki elbeszélte, hogy egy parasztszekeren, melyen a paraszt és felesége ült, látott egy kis fiucskát játszva egy bádóg füttyülővel a kezében, amint a szekér a városkát elhagyta. Akkor — mondá — nem tűnt fel neki, de most, hogy hallja a gyermek eltűnését, biztosra veszi, hogy *Slajmele* volt az. Többet ő sem tudott és így az ő szavaiból csupán annyit lehetett kivenni, hogy *Slajmelét* egy paraszt ellopta. Ennek folytán keresték *Slajmelét* az összes falvakban, de hiába, a gyermeket sehol sem találták.

A kétségbeesett szülők minden követ megmozgattak a gyermek felkeresésére, ellátogattak a szentéletű Rebekhez is, akik biztosították a szülők-

ket, hogy Isten majd megsegíti őket, de a gyermeket mégsem találták meg.

Az idő minden sebet meggyógyít. Elmult egy-két év és a városka napirendre tért az eset fölött, noha a szülők nem tudták elfelejteni és minden alkalommal mélyen sóhajtván kérdezték:

— Ki tudja, mit csinál *Slajmele*? Él-e még? Hogy érzi magát a parasztszülőknél?...

Három évvel *Slajmele* eltűnése után, egy leánykájuk született, kinek *Sülamisz* nevet adtak, hogy ezáltal is emlékeztükben maradjon *Slajmele*. A leányka, nagyon szép és jó gyerek volt, úgyhogy apa és anya megvizsgálták benne *Slajmele* után.

Az egész idő alatt, amikor a szülők *Slajmelét* gyászolták, a gyermek egy parasztházban tartózkodott. Azon a csütörtöki napon ugyanis, midőn az ajtó előtt ülve bámulta a vásárt, meglátott egy házalót, aki füttyülőket árult. *Slajmelének* tetszett a füttyülő és a házalót követve, lassan eltévedt a vásárban és nem tudott hazatérni. Erre keservesen kezdett sírni, amire figyelmes lett egy gyermektelen paraszt házaspár, kik megsajnálják a fiút és vettek neki egy füttyülőt. Amint látták, milyen örömet lel a füttyülőben és nem kéredeztek többé haza, meg gondolták a dolgot, a gyermeket a szekérre tették, befogták a lovakat és elhajtották a vásárról.

Slajmelének lengyel dajkája lévén, tudott lengyelül is és megértette, amit a parasztszöveg beszélt hozzá. Adott neki egy darab kalácsot és mivel az egész napi üléstől el volt fáradva, mindjárt elaludt. Midőn felébredt egy parasztkunyhóban találta magát, látta, hogy nincs odahaza, nagy sírásra fakadt. Az asszony csitította őt, megmutatta neki a falon függő szentképeket és játékokat, amig elcsendesedett.

Így teltek a napok, *Slajmele* lassanként elfelejtette szüleit és testvéreit és otthonosan érezte magát. A faluban senki sem tudta, hogy ő zsidó-gyerek, az asszony úgy adta elő, hogy a fiú, egy távolban lakó és csak most elhalt nővérenek gyermeke. Egyedül a papot avatták be a titokba és meghagyták neki, hogy keresztelje meg a gyermeket, ami által a „*Stasek*” nevet kapta. Pár év múlva iskolába került, hol jó felfogása révén nagyon szépen tanult és a tanító azt tanácsolta a szülőknél, hogy a gyermeket papnak neveljék. Az öregek azonban nagyon megszerették és ezért nem akarták, hogy felsőbb iskolákba járjon, nehogy távoli városokba kelljen őt elküldeni, mivel a faluban csak két osztály volt. *Stasek* kijárta a 2 osztályt, tudott írni, olvasni, tehát otthon maradt szüleinél gazdálkodni. Okos fiú lévén, barátai szerették, míg aztán 14 éves korában véletlenül kitudódott, hogy zsidó. Ennek hamarosan híre ment a faluban, de a pap összehívatta a falusi gyermekeket és szigorúan megtiltotta nekik ennek a hamis hírnek terjesztését, mert ő biztosította őket, hogy *Stasek* egy igazi keresztény. *Stasek*, szüleinél is érdeklődött ezen hír iránt, de ők hasonlóan megnyugtatták.

Teltek az évek, a faluban már egészen elfelejtették az esetet, midőn ismét közbe jött valami. *Stasek* 18 éves korában, szép szál legény lett, társaságba járt, ahol egyszer valakivel összekoccan, aki azt kiabálja neki: „Pfu, te zsidó...” Ismét fagyatja szüleit és a papot a „zsidó” elnevezés miatt, akik továbbra is megnyugtatták őt. De neki nincs többé maradása a faluban, önként jelentkezik katonának.

(Folyt. köv.)

Szombati munkaszünet a londoni szőrmetőzsdén

Orth.-zsidó szempontból érdekes tudnunk, hogy — *Saint Louis* és *New-York* mellett — a világ legnagyobb szőrmepiacán, *Londonban*: szombaton nem tartanak aukciókat, hivatalos szünet van.

Régebben a *brokerek* saját jól felfogott érdekükben nem árvaztek szombaton. Köztudomású, hogy a szőrmekereskedelmet világszerte főképpen zsidók üzik és ha ma már csak kevesen is, régebben bizony szép számmal voltak vallásosak, kik szombaton nem voltak láthatók a *Garlick Hillen*. Mi sem természetesebb, hogy egy nagyobb csoport elmaradása az aukcióról, károsan befolyásolta volna az árak kialakulását, s ennek csakis az eladók szenvedték volna a kárát. Inkább szünetet rendeltek el szombatra, ami aztán évtizedeken át zavartalanul be is lett tartva.

Csak a közelmúltban döbrentünk rá egynéhányan, egy a *Beaver Hall* előcsarnokában kifüggesztett hirdetésnyre, amely tudtul adta az aukciók látogatóinak, hogy anyagtorlódás miatt, kivételesen, szombaton is folytatják az árverezést.

Tisztában voltunk mindjárt, mily veszedelmes precedenst rejt ez magában a szombattartó cégek szempontjából a

jövőre nézve. Mindgyakrabban lenne azontúl szombaton is aukcionalva és így a szombattartó cégek kimaradnának azon tételek megvásárlási lehetőségétől, amelyek szombaton kerülnék sorra. Csakhamar meg lett szerkesztve egy memorandum, amelyben a szőrmetőzsdé vezetősége fel lett kérve, hogy az eddigi szokáshoz híve a jövőben még anyagtorlódás esetén se tartassanak szombaton aukciókat. Rá lett mutatva azon körülményre, hogy több cég nem vehetne részt az árlejtésen, ami az eladók és a szóban forgó vevők szempontjából egyaránt sérelmes volna. Alulírottak pedig kijelentik, hogy a szombati napon netán megtartandó aukción részt venni nem fognak...

És mikor az ív aláírás végett körözve lett. imponzáns nyilvánult meg a kollegialitás, amennyiben nemcsak a legtöbb szombaton nem tartó zsidó, de számos keresztény is, önként ajánlotta fel aláírását...

Rövid idő telt el és egy újabb hirdetésny volt olvasható *Beaver Hall* előcsarnokában, amely szerint: Szombaton továbbra is szünetel a kalapács.

Herzfeld Hermann
szőrmearánygyereskedő

Ergebnst dankbar — Adolf Hitler

— Ezt írta egy zsidónak egykoron —

A zürichi „Europa Verlag”-ban megjelent Konrad Heiden életrajza Hitlerről új kiadásban. A szerző utána járt Hitler egész élettörténetének és sok oly ismeretlen adatot hozott napfényre, amelyek Németországban keletlen feltűnést fognak kelteni azoknál, akik hozzájuthatnak a Németországból kitiiltott könyvhöz.

Azt írja Heiden: 1908-ban a bécsi meidlingi kerületi hajléktalanok menhelyén megjelent az akkor 19 éves, foglalkozás nélküli Hitler Adolf. Megjegyzendő, hogy az intézmény zsidó alapítvány. Napjait az akkor felállított melegedő szobákban töltötte, amelyeket a zsidó báró Königswarter alapított. Emlékeznek arra, hogy földmunkára akart menni, de akkor egyik zsidó bajtársa, s később barátja: Neumann, lebeszélte róla. (Szóval: lehet, hogy Neumann zsidónak köszönhetjük Hitler diktaturáját, nélküle talán most földet túrna valahol.) Ezeket a menedékhelyeken élt hosszabb ideig, ott tanulta megismerni a társadalom alját,

és az ottani zsidó elemek emléke kísértte azután, amikor később a zsidókról beszélt. Természetesen arra nem emlékszik, hogy Linz-ben szülei igen jóban voltak zsidó szomszédaikkal.

A könyv szerzője közül több levelezőlapot, amit ő családja jötevéjének, egy zsidó orvosnak írt. A levelek így vannak aláírva: „*Ergebnst dankbar, Adolf Hitler.*”

A híres francia íróról, *Voltaire*-ről azt mondják: azért lett antiszemita, mert egy zsidó egyszer megcsalta. Háman egy zsidó miatt akarta kiírtani az egész zsidóságot. Heiden könyve szerint azonban a sok jó, amit a zsidóktól kapott, talán hozzájárult feneketlen gyűlöletének felkeltéséhez. De azért a zsidó legyen csak jó mindenkiel, még jövendőbeli ellenségei irányában is.

Saatnéz-mentes férfi-fiu öltönyök,
felöltők és télikabátok készen is kaphatók
Deutsch Mór és Fiai cégnél, Budapest, Károly-krt. 28.
Elsőrangú mértékutáni szabóságunkban öltönyök már 59 P-től készülnek.

R. Koppel Reich z c l. Jahrzeitja

ma, Elül 17-én van. Az előestén, csütörtök este fél 7 órakor a budapesti orthodox Sasz Chevra, a megdicsőült emlékére sas-zsijumot rendezett. Színültig megtelt ez alkalommal az Orczy-templom. A közönség soraiban ott láttuk Frankl Adolft felsőházi tagot; óbudai Freudiger Abraham, Kahan-Frankl Samu elnököket, a megdicsőült főrabbi fiait, s számos vidéki Tórabarátot is. Sussmann Viktor rabbi a Jahrzeitra kiadott talmudikus tételben („Milo slaj bizmanai”, Sabosz 133.) elmés psettliit mondott, majd nagyszabású drósról tartott. Ezután Steif Jonathan rabbi magasba szárnyaló hadronja következett, „Chagigo” és „Ma'éd Kótajn” traktátusokra. — Maariv-ima után a hitközség dísztermében szijum-bangett volt, melynek során Klein Márkusz Sasz-Chevra-elnök vezette be a Tóraigék éjjelig tartó sorozatát.

Nyiltér

Orth. Izr. Hitközség, Mezőkövácsháza

NYILATKOZAT

Mivelhogy a mi hitközségünk és a végegyházi hitközség közötti vitás ügyek egyezség útján elintézését nyertek, kijelentjük, hogy a „Zsidó Újság”-ban a múlt évben általunk közzétett **„szozogasz g'vül** tilalma megszűnt: Végegyháza hitközsége ezentúl független a mi hitközségünkétől.

Brüll Sámuel hitk. elnök.

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS

Mindazon szeretett hittestvéreknek, kik adományaiikkal, imaházunk — mely egyben Talmudtóra-iskola is lesz — felépítéséhez eddig hozzásegítettek, ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket. A cél eléréséhez kérjük továbbra is a hittestvérek szíves támogatását.

Szeferd Imaház Püspökladány

SCHWARCZ LIPÓT

könyvnyomdája, könyvkötészete
és gabellajegy gyártása
KUNSZENTMIKLÓS

Készít elsörendü kivitelben: kereskedelmi, ipari és hitközségi nyomtatványokat, gabella jegyeket, lakodalmi meghívókat, magyar, német, jüdisch-deutsch- és héber nyelven, Szlichesz-cédulák pontozott „k'él melech jajsév”-vel a legolcsóbb árban.

Szförim, Rajhaszónó üdvözlések stb. legújtanosokban

Orsz. Tomché Jesivósz Egyesület Győr

Postacsekkszám: 40 530.
Kímutatás a folyó évi „Tomché Jesivósz Sabosz” eddig befolyt bevételeiről III.

Székesfehérvár orth. Heinrich A. fő-rabbi és fiai 18.50, Spitz V. 10, Reich D. Reichardt Testv. Strausz M. Weinberger D. Zilczér M. 3-3, Deutsch Zs. Krausz L. Stern H. — L. 2-2, Engel G. Fried G. Krausz J. Neumann S. Paschkus L. Schwartz A. Steiner N. Takács M. 1-1, kisebb ad. 28.69, **Összesen: 82.09.**

Szendró: Rosenfeld F. főrabbi, 1, Groszmann J. 4, Friedmann P. Salczmann M. 3-3, Brünn L. — V. Drexler G. Drucker és Weltmann, Friedmann F. Preszler M. Dr. Sándor Z. 2-2, Adler S. Benda V. Brocsiner S. Dr. Dénes Zs. Drexler Zs. EINHORN I. Fried J. Glück A. — E. ifj. Krausz A. Krauszmann A. Neumann Gy. Reichmann J. — S. Rizner I. Schwartz M. Spiegel A. — Ö. Weisz A. 1-1, kisebb ad. 6.50, **Összesen: 50.50.**

Tamási 28.44, Tápiógyörgye 5, Tarcal 21.91, Tiszabездé 4.40, Tiszalök 15.74, Tiszaluc 7.32, Tolesva 19.70, Törökbalint 20, Törökszentmiklós 142, Turistvándi 4.06, Tyukod 7.10.

Tab: Breuer B. főrabbi 3, Grosz D. rabbi 2, Reichmann E. 10.20, Deutsch E. Herczog Izsó, Hoffmann L. Schlesinger J. 5-5, Singer M. 4.80, Löwy S. 4.60, Rónai A. 4.10, Herczog Ignác, 4, Abraham L. 3.60, Kallusch M. 3.20, Bachrach Gy. Blau M. Goldberger J. Herczog M. Löwy K. Ullmann H. 3-3, Ullmann M. 2.96, Bachrach M. Schwartz L. 2.70, Kuttner Mór 2.50, Donnenberg I. 2.40, Kürschner I. 2.18, Bloch A. Hoffmann I. Kreismann J. Kuttner Miksa, Kürschner P. Nobl J. — M. Rosner S., Wiener F., 2-2, Schimmel J. 1.90, Posner I. 1.70, Neumann J. 1.60, Herczog D. 1.20, Hofbauer Zs. Kohn S. 1.10 — 1.10, Bachrach Ö. Braun L. Gombó S. Hoffmann J. Josefóvits M., Kohn F., Klein M., Knöpfler Á., Krausz M. Kürschner I. Posner S. Schillmann Gy. 1-1, kisebb ad. 5.52, **Összesen: 137.02.**

Tetőtlen: Strauszmann S. 1, Klein-Kis P. 0.80, Klein B. 0.50, Kupferstein F. Schwartz I. 0.40, — 0.40, kisebb ad. 0.80, **Összesen 3.90.**

Sirkövek Adler J. sirkőraktárában
Budapest, Károly-körút 7.

NAPONTA FRISS TEAVAJAT
jutányos árban, úgy tömbben, mint csomagolva szállít:
IBRÁNYI SAJTGYÁR, IBRÁNY.
(Fiók: Kemece.) A kemecei és bercei főrabbi felügyelete alatt. — Kívánatra hecsher mellékelve.

Tinnye: Alt S. 5, Alt Gy. 2.50, Knöpfler S. 1, Knöpfler M. 0.80, kisebb ad. 3.50, **Összesen: 12.80.**

Tiszaadony: Braun A. 2, Ferenc S. Goldstein A. Schwartz M. Szabó H. 1-1, kisebb ad. 1.50, **Összesen: 7.50.**

Tiszacsege: Weinstock A. 14.60, Epstein A. Paszternák A. 10.50 — 10.50, Grünfeld A. 9. Teixler H. 3.60, Dászkál M. 2.82, Klein B. 2.60, Schullehrer H. 2.12 Spitzer J. 2, Kramer N. 1.50, kisebb ad. 7.96, **Összesen: 67.20.**

Tiszadada: Brizsk J. főrabbi 2, N. N. 5, Seelfreund V. 3, Leichter I. 2.74, Fried E. Friedmann S. Glückmann S. Katz B. Kohn S. Krausz E. Lindenfeld M. Ormai M., Schwartz N. — S. 2—2, Leichter V., 1.50, Czukermann J. Deutsch I. Fried S. Glückmann B. Grosz L. Grünwald S. Hartstein M., Klein L., Leichter H. — L., Welkoviits L. 1-1, kisebb ad. 6.92, **Összesen: 51.16.**

Tiszadob: Lindenfeld K. 4, Lindenfeld M. Taub M. 2.20 — 2.20, Krausz Gy. 1.80, Pavel V. 1.50, Fekete S. 1.45, Schwartz G. 1.35, Altman L. 1.30, Frank Z. 1.15, Stark H. 1, kisebb ad. 4.80, **Összesen: 22.75.**

Tiszakeszi: Breuer A. (Tiszatarján) 2, Weisz S. 1.50, Groszberg Gy. Grünfeld H. Gutlohn S. Klein D. Kleinmann M. Weisz D. — Gy. (T. tarján), — V. 1-1 Kohn S. 0.50, **Összesen: 13.**

Tiszánána: Friedmann J. D. Schiffer B. 2-2, Frisch J., Goldberger J. 1.50-1.50, Frankfurt N. Heller M. 1-1, Leichter N. 0.50, **Összesen: 9.50.**

Tiszaszalka: Szabó N. 2, Grünfeld Testv. 1.50, Grosz B. Kohn L. Rosenbaum Testv. ifj. Schwartz M. Winkler N. 1-1, kisebb ad. 2, **Összesen: 10.50.**

Tiszaszentimre: Adler S. Schwartz S. 4-4, Fisch V.3, Bonis D. Dohány Ö. Epstein F. Z. 2-2, Reichmann Gy. 1.50, Epstein E. Héber M. Krausz F. 1-1, **Összesen: 23.50.**

Téglás: Fülep Mór 5, Fülep K. 3, Frenkel Á. Grünwald J. Mandel M. Wiesner V. 1-1, kisebb ad. 6.50, **Összesen: 18.50.**

Tét: Szoffer főrabbi 1, Donáth N. 4.10, Fleischer D. 3.30, Donáth V. 3.20, Sauer J. 2.80, Donáth J. 2.60, Sauer L. 2.40, Sauer B. 1.80, Friebert L. 1.58, Poll Sal. 1.40, Kugler E. 1.30, Hirschler I. 1.18,

Deutsch O. 1.14, Gewürtz B. Poll Sám. Schwartz L. Wittmann A. 1-1, kisebb ad. 6.64, **Összesen: 38.44.**

Tolna: Hitközség 2.20, Weltmann I. 2, Raab D. F. 1.50, Adler S. Augenstein T. Friedmann M. Heisler I. Kramer I. — M. Krausz S. Löwy D. — M. Magyar I. Mandl L. Reich V. Dr. Simkó P. Steinberger M. Stern Miksa, — Mór, Strasser F. Trutzer A. Vorstetter (Bp) 1-1, Porgesz M. 0.60, Adler I. Augenstein J. Beck I. — J. — M. Berger G. — M. Bloch Á. Czucker J. Dániel Zs. Ehrlich M. Kramer Mór, Löwy I. — J. Lusztig L. Meer N. Müller S. Neumann J. Pajzs T. Rosenbaum A. Rózsa I. Singer Gy. Steinberger J. Steiner L. Trutzer M. Weisz M. — S. 0.50 — 0.50, Krausz R. Müller H. Pfeifer B. Reichelesz Á. 0.30 — 0.30, **Összesen: 40.**

Tótkomlós: Ackermann B. Schwartz M. 3-3, Pintér Gy. 2, Kun I. 1.50, Glück S. Vogel I. 1.20 — 1.20, Altman E. 1.10, Klein A., Kleinmann A., dr. Pintér M. 1-1, kisebb ad. 8.10, **Összesen: 24.10.**

Ujfehértó (templom 27, Halberstam S. L. rabbi imaháza 17) Összesen: 44. Ujkécske 15.40, Uszód 8.50, Uraiujtató 1.60. **Ujdíósgyőr:** Berger L. 5, Berger B. Reismann S. 1-1, kisebb ad. 3. **Összesen: 10.—**

Vadna 1.65, Vámosmikola 45, Várpalota 52, Vítka 9.

Vác Eötvös-téri orth. 75 Hozzájárultak: Pollák F. főrabbi, Adler B. Dr. Blauer Miksa, — Mór, Fenyő E., Geréb Á., Klein M. — S. Kohn A. — Jenő — József — Lajos dr. — Salamon — V. Dr. Löbl Gy. Markos Gy. Dr. Neumann A. Oberländer E. — J.-né dr. Perlusz M. Pressburger K. Reiser A. Dr. Révész S. Rosenfeld J. Schubert Zs. Schwartz Testv. Schweitzer G. Széchenyi A. Dr. Vadas J. Weisz I. G. — J. ifj. — M. Cedóke. Chevra Kadisa, Nöegyilet.

Vaja: Weinberger K. (Rákócziutanya) 20, Grünstein S. Klein J. — M. Krausz L. 2-2, Blumer H. Fischer J. Fischmann B. — S. Goldberger Á. — É. — M. Grosz S. Ingber L. — S. id. Kain E. id. Rosenfeld Jakab, — Jakab, ifj. — József 1—1, kisebb ad. 8.62, **Összesen: 50.62.**

Vértés: Blau F. — I. Braun I. Fülöp G., Kaltmann N., Klein M. (F. Gy.) Rusztbaum D. 1-1, kisebb ad. 4.50, **Összesen: 11.50.**

Veszprém: Rausnitz I. 6, Döri M. 2, Förster V. 1.50, Löwy I. Szabados A. 1-1, Lengyel I. 0.50, **Összesen: 12.**

Villány: Spitzer D. 1, Blumenstock N. Friedmann A., Glied M., Hirschfeld A., Kohn E. Kramer I. Perlesz I. Spitzer L. 0.50 — 0.50, **Összesen: 5.—**

Zemplénagárd 10.44, Zirc 17.30.
Zsáka: Weisz B. 1.90, Kohn J. Weisz D. — M. 1-1, kisebb ad. 2.70, **Összesen: 7.60.**

HIREK

NAPTÁR

Sabosz KI-szóval, Elő 18, III-IV. Perek
Gyertyagyújtás (Bpest): 6.05
נחמ קימנתה " : 7.05

Sabosz Niczövm-Vajélech, Elő 25, V-VI. Perek
Gyertyagyújtás 5.50, נחמ קימנתה שמוע : 7.40
Vasárnap (szept. 13.): Szlichajsz 1. napja
Szerda (szept. 16.): Erév Rajshasónó 5697.

Legközelebbi számunk szept. 16-án mint Rajshasónó-ünnepi szám gazdag tartalommal fog megjelenni. Lapzárta 14-én hétfőn.

Felkérjük igen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetésük lejárt, sziveskedjenek azt mielőbb megújítani.

Régóta lejárt előfizetőinknek, akik az előfizetést legkésőbb szept. 11-ig nem rendezik, kénytelenek leszünk már a legközelebbi számot beszüntetni.

— **Budavár visszafoglalásának 250. évfordulóján,** szeptember 2-án, a budapesti orth. izr. hitközség Kazinczy-utcai főtemplomában ünnepélyes i'tentiszteletet rendezett, amelyen a hitközség vezetősége valamint számos hívő és a kebelbeli intézmények képviselői, óbudai Freudiger Ábrahám kormányfőtanácsos hitközségi elnök vezetése alatt jelentek meg. Az i'tentisztelet liturgiai részét Steif rabbi, a zenei részt pedig Preisz Mór főkantór énekkarral látta el.

— **Muzeumlátogatás.** Frankl Adoli felsőházi tag, vasárnap megtekintette az óbudai Zsidó Muzeumot. A nagy műbecsű porajcheszok és az ötvösművészet remekait képező k'le kajdes gyűjtemény, valamint az ősi zsidó község egyéb régiségei és látnivalói nagy tetszését váltották ki. — A múzeum és avval kapcsolatos héber könyvtár minden vasárnap d. e. 9-12-ig megtekinthető az országos emlékek közé tartozó, 116 éves Lajos-utcai templom épületében.

— **Orth. leányegylet újjászervezés.** Salgótarjánból jelentik: „Városunkban egy pár lelkes fiatal leány, ismét életre keltette az orth. leányegyletet. Hogy előteremthessék a szükséges anyagi bázist, szűkebbkörű előadást rendeztek,

HERSCH

alapítványi orth. izraelita (Pollák főrabbi hitk. polgári iskolával és Talmudtórával kapcsolatos) **fiuinternátusba, Vácott,** megkezdődtek a felvételek. Ellátási díj évi 600 P. — Prospektus.

nagy sikerrel. Céljuk részben is pótolni azt a végtelen ünt, amely nálunk a „Bész Jákob"-iskolák hiánya által nagyon is érezhető. Ismerve ezen fiatal gárda igazi célkitűzéseit, biztosra vehető, hogy igen szép eredményt fognak elérni. Jakobovits Magda, Hochhauser Kamilla, Rauchwerger Manci, valamint Braun Sári névszerint azok a leányok, kik az újjászervezés nehéz munkáját sikerrel végezték".

Z. B.
— **Óvás!** Utóbbi időben egyesek hamis bélyegzővel ellátott gyűjtőkönyvvél, illetve nyugtákkal gyűjtenek ország-szerte, állítván, hogy jesiva részére gyűjtenek. Beled, Cigánd, Debrecen, Derecske, Gyömrő. Hajduböszörmény, Hajduszoboszló, Hodász, Mád, Makó, Mezőkovácsháza, Nagyhalász, Nagyálló, Nyírmada, Opályi, Pápa A. J., Sajószentpéter, Sátoraljaújhely (orth. és szef.) Sopron, Szerencs, Tab, Vác, stb. fő-rabbija közlik, hogy **senkit sem bíztak meg jesivájuk részére való gyűjtéssel.** Ha valaki jesivájuk részére kér, annak iratai hamisak.

— **Pozsonyban** elhunyt R. Joszef Smüel Kohn, 58 éves korában. A nagy talmudtudós hírében álló férfú a veje volt R. Léb Rubinstein z. c. l. volt pozsonyi dájonnak.

WEISZ VILMOS talisz-szövődéje

Budapest, Dohány-utca 26.
Olcso, finom taliszok beszerzési forrása. Úgyanott taliszok tisztítása és javítása legolcsóbban.

Jól fog imádkozni

ha nálam veszi
szemüvegét.
HEIDEN JENŐ
optikus
Budapest, VII., Király-utca 21.
Telefon: 13-81-10.
Szombaton zárva.

Palesztinába vágyó

leány és fiú részére (esetleg fiatal család számára) jelenleg kedvező alkalom nyílik.
Leveleket „Tel Aviv” jeligére a kiadóhivatal továbbít.

A Tompa-u. 17. sz. alatti orth. templom üléseit

szept. 1-től este 6-8, (vasárnap: d. e. 9-12, d. u. 3-8) óra között lehet bérbe venni. Tavalyi bérlek szeptember 10-ig gyakorolhatják elővételi jogukat.

— **A zentai dájon z. c. l. Zentáról** vett értesülés szerint, ott hirtelen elhalálozott R. Jiszroel Lebovics rabbi, a szefárd hitközség nagyhírű dájonja. Lebovics csapi főrabbi és Lebovics pozsonyi dájon fivérüket gyászolják az elhunytban. A hitközség a megdicsőült fiával, R. Kalmennal töltötte be a dájon-állást.

— **Meghalt az amerikai orthodox rab-biszövetség alapítója.** Newyorkból jelentik: A newyersey állambeli Belmarban meghalt Morrée S. Margolies, Amerika legidősebb rabbiának egyike, aki meg-alapítója volt az amerikai orthodox rab-biszövetségnek. Rabbi Margolies 1851-ben született az oroszországi Krozában. Tanulmányait a bialystoki jesiván végezte. 1877-ben rabbinak választották meg Slobodkában. 1889-től 1906-ig a bostoni orthodox hitközség rabbija volt, 1906-ban pedig a newyorki „Kehilasz Jesürün” választotta rabbiává.

— **„Hisz'achdusz Talmidim”.** Mult-heti számunkban röviden megemlékez-tünk a dunaszerdahelyi jesiva ösze-jöveteléről, melyhez pótlólag jelentik: A Jeruzsálemben iratott új Széfer Tajrót szombaton Katz A. J. főrabbi, jesiva-vezető lakásából, énekszó és leírhatatlan örömjongás mellett vitték az új bészhamidrosba, ahol a Mester mélyre-ható beszédben méltatta az ünnepséget. Vasárnap a tanítványok és vendégek részvételével közgyűlés volt, melyen megalakították a „Hiszachdusz Talmidim” egyesületet, melynek programja a jesiva anyagi és erkölcsi támogatása. Felszólaltak: Breuer M. (Szerdahely), Fischer F. (Guta), Junger M. (St. Doly), Neuschloss M. (Pozsony), Koth R. (Paks); továbbá Ehrenreich Ch. a fiatal szilágysomlyói főrabbi és Katz M. rabbi Pápáról. Ezután küldöttség ment a Mesterért, aki a meghatódottság hang-jain mondott magasztos beszédet.

x **Hölgyeink figyelmébe!** Ami elegáns és divatos, őszi és téli selyem, szövet, bársony és egyéb divatárúkbán, legolcsóbban beszerezhető: Spitz Hermann áruházában, VII., Erzsébet-körút 34.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.)
Lefkovits Gitta Nyírbátor, **Binét Samu** Érsekújvár jegyesek.
Gellisz Renée úrléányt Sopronból eljegyezte **Hermann Henrik** nagykereskedő, Miskolc.

Finom kivitelű divatos parókák: Alt-schülernél, Budapest, VII., Csányi-utca 12. (Telefon: 1-310-79.)

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegbízhatóbb vétel és eladási forrása **GESTETTNER IMRE, Újpest, Király-u. 47.** Budapesti telefon: 2-945-60. Ekszertőzsdatag.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjszáma: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja P 2.— *As összeg előre küldendő be;* lehet 10 filléres levélbélyegeken is. Jelíges levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő.

A sárvári orth. izr. hitközség a megüresedett שו"ב ומנכר állásra pályázatot hirdet. Csak elismert képesítésű, megfelelő gyakorlattal bíró sajtó műmche v'jóré somájim, kellemes hangú בעל תפילה ובעיקר magyar állampolgárok pályázhatnak. A személyi és családi állapotot (kor, családtagok száma) és eddigi működést tartalmazó és igazoló okmányokkal felszerelt pályázatok, Tisri hó végéig küldendők be. Utiköltségtérítésre csak a meghívottak tarthatnak igényt.

Schwarz Adolf s. k.
hitközségi elnök.

Die orth. isr. Kultusgemeinde Frauenkirchen (Burgenland) sucht einen streng orthodoxen Rabinatskandidaten, der die תורה הוראה von drei anerkannten orthodoxen Rabbinern besitzt und Nachfolger unseres Herrn Oberrabbiner שליטא zu sein fähig wäre. Diese Stelle ist verbunden mit der Verheiratung der Enkelin unseres Herrn Oberrabbiners, die ein junges, hübsches Mädchen ist. Wir reflektieren auf einen bedeutenden תלמיד und guten Kanzelredner. Oskar Fischer Präses der orth. isr. Kultusgemeinde.

A tabi Machziké Tóra keres a jövő z'manra melamedet, aki תלמיד-ge-móre-tajszefeszig tanít. Fizetés meg-egyezés szerint. Utiköltséget csak a megválasztottnak térítünk. Pályázók a köv. címre írjanak: Hoffmann Lipót, Tab.

A vámosmikolai orth. hitközség chü-mis-rasi-gemóre tanítót keres. Fizetési igénnyel, bizonyítványmásolatokkal ajánlatot: Hitközségi Elnök, Vámosmikola, címre kérünk.

A bpesti, Tompa-u. 17 sz. a. orth. templom keres Rajhasónó és Jajmkipüre jóhangú műszaf-előimádkozót. Csakis ben tájór jóré somájim jelentkezzék. Kepes Sándor ügyv. elnök, Ráday-u. 56.

**Olcsó
finom taliszok
MEISELS-nél**

Rombach-u. 8. Templommal szemben.
Taliszok tisztítása és javítása.

Nyilttér*)

Pályázati hirdetmény

Orth. Izr. Hitközség, Nagytétény.

A nagytétényi aut. orth. izr. hitközség, körzeti anyakönyvvezető rabbi-állás betöltésére pályázatot hirdet. Pályázhatnak megfelelő képzettségű, magyar honos, magyar anyanyelvű, lehetőleg doktor rabbik. Javadalmazás természetben lakáson kívül megegyezés szerint. Legfontosabb feltétel a magyar templomi hitszónoklat. Utiköltséget csak a megválasztottnak térítünk meg.

Pályázatok (képesítési okmányok eredetiben vagy másolatban, születési bizonyítvány, családi állapot és igények feltüntetésével) alulírott hitközségi elnöknek legkésőbb folyó év szeptember 30-ig nyújtandók be.

Burger I. Zsigmond hitk. elnök

*) Az ezen rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Apró hirdetések

KERESEK megbízható, főzni tudó, gyermekszerező zsidó leányt. Gottlieb Jenő, Konyár. (Bihar m.)

HÁZTARTÁSBAN jártas szerény igényű német zsidó leányt keresek 3 gyermekem mellé. Friedmann Dávid, Salgótarján.

BÉCSBEN abszolválta „Bész János” tani-tónó állást keres. „Jó német” jelige.

FŐZŐ menzás 8-10 böcher részére felvétetik. „Parnószé” jelige. (20 fill. bélyeg) FÜSZERESÉGÉDET azonnalra felvesztek. Fogel, Miskolc, Szt. István-u. 34.

DRÓSEKAT mindenféle ünnepélyes alkalomra, barmiczóv, chaszene, psettil, stb. 5.50 pengő előzetes beküldése ellenében diszkréciónal frankó szállít: Braun Izrael rabbi, Budapest, VII., Szövetség-utca 43.

HÁZIASAN nevelt derék fess leányom részére keresek intelligens, müslem b'tajró v'jóré somájim, böcher vagy gyermektelen özvegyet. Jó parnószé biztosítva. Érdeklődni: Szoffer Salamonnál, Sárospatakon.

BENŐSÜLÉS által önállósíthatja magát bármily szakmabeli 28—30 esztendőes vallásos fiatalember. Üveges vagy terményes előnyben. Komoly ajánlatokat „Askenáz” jeligére a kiadóba.

GYERMEKEK mellé keresek jó házból való fiatal leányt. Németül tudó előnyben. Hirschfeld Lipót, Vác, Jókai-u. 1.

KERESÜNK csinos, intelligens, háziasan nevelt, előkelő családból való leány részére 60-80.000 Kc hozománnyal: intelligens, vallásos, biztos egzisztenciával rendelkező 40-45 év körüli férfit. (Lehet gyermektelen özvegy is.) „Boldog házasság” jeligére.

KERESEK perfekt orth. szakácsnót szept. 15-i belépésre. Kohn I. Hermann, Király-u. 9.

IZSÁK JÓZSEF RT. vidéki egyedárusítója, némi szaktudással és pénzzel rendelkező társat keres, esetleg a lerakatot átadja. „Bróche” jelige. (20 fill. bélyeg.)

KERESEK megbízható fiatal orth. leányt, ki a háztartásban segédkezne. Cím: „Jó bánásmód” jeligére válaszlappal.

KERESEK női szabó leány társat, iparjogossal. Cím: „Fehért varrni tudó előnyben” jeligére válaszlappal.

MAGÁNYOS úriember háztartásának vezetésére idősebb orth. hölgyet keresek. Cím: Király-u. 38. I. 30.

MÁTRAFÜREDEN Mandl-penzió Rajs-

hasónóra nyitva marad. Négy napi teljes penzió 20 P. Saját templom. KERESEK háztartásom vezetésére vidékre orth. leányt vagy asszonyt, ki a főzést is önállóan elvégzi. Vidéki előnyben. Cím: Ungár Miksa, Ölbő, Vas-m.

PARÁDON Breuer-féle orth. kóser penzió egész éven át nyitva. Olcsó árak.

SZAKÁCSNÓ, vallásos, megbízható, jó bizonyítvánnyal, felvétetik. Bernfeld Sámuelné, Debrecen.

MÁTRAFÜREDEN orth. kóser Klein-penzió, magasan fekvő, modern, parkos villában! Folyóvizet szobák! Külön gyermekűdülő.

TEXTIL-ÜZLETEMBE szombattartó tanoncot felveszek. Revitz Sándor, Paks.

CIPÓ, női mérték után P 18-tól. Férfi cipők P 22-től. Javítások a legolcsóbb árban. Szíves pártfogást kér: Weisz Márton Katona J. u. 22. 24 évig Berlinben önállóan dolgozott.

Akik Belzbe utaznak

az ünnepekre és igénybe akarják venni a vizumkedvezményt, küldjék legkésőbb szept. 8-ig utlevelüket 10 P-vel mellékelve az alanti címre:

Kronstein Ákos, Újpest, Árpád-ut 19.

Gyermekének
iskolacikkait,
tanszereit

GONDOS SÁNDOR

könyv és papírkereskedésében vásárolja. Árban, minőségben felvesszük a versenyt az áruházakkal.
— Szombaton zárva. —

Andrássy út 53. Telefon: 1-171-22

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer, Bethlen Gábor utca 33.

אללנע מיינע יידישע צייטונג

ביה

ZSIDÓ ÚJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót זיגל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Ujlesztendő határmesgyéjén

Irtá: **Óbudai Freudiger Ábrahám, a budapesti orth. izr. hitközség elnöke**

„Óchén attó K'él misztattér, Elajké Jiszroél, majsiá — valóban titokzatosságban maradó I'ten vagy Te, Izrael I'tene és megsegítője.” (Jesájó 45, 15.)

Talán még sohasem éreztük e próféta szavakban kifejezett tépelődést és bizalmat, kételkedést és hitet, csüggedtséget és reménységet, úgy, mint a mai időben, egy esztendő határánál, egy új esztendő mesgyéjén. Körülnézünk jobbra-balra és sötétlőnek, homályba burkoltanak tűnik előttünk a láthatár és nem vagyunk képesek napsugarat felfedezni. Borongó lélekkel látjuk a világ erkölcsi egysúlyának felbomlását. Megvalósul az Agada mélyértelmű elbeszélése:

— Éjjeli sötétségben az északi szél a zsoldáros király hárfáját megrezegteti és ő felkel, I'ten felé irányítja szívét, áhítatát. Ezt jelenti a Tehilim szava: „óró sóchar — ébresztem a hajnalt”.

Lelkünk hárfáját a bajok, szenvedések, gyötrelmek, fájdalmak számumjai megrázzák és szívünk fellendül ég felé, szemünk keresi a csillagokat s szeretnénk imáinkkal felébredzeni a hajnalt, jobb idők hajnalhasadását, örvendesebb napok pirkadását.

Körülnézünk és mintha a tapasztalt igazságtalanságok, jogtalanságok, a gonoszság által ünnepeit győzelmek aláfestenek a bús szentírási ígét: „Ózav Hasém esz hodrecz — elhagyta az Örökkevaló az országot” (Jechezkel 8) és mintha fokozott mértékben ismételnénk Jesájó fentidézett szavát: „Bizony titokzatosságban megmaradó I'ten vagy te”. Átérezzük a 73-ik zsoltár vívódásá-

nak összes fázisait, tépelődésének összes fordulatait, önmagunkban ismétljük: „Kim'at notóu ragloj...” — majdnem meginognak erkölcsi világunkban lábaink, elcsúsznak lépteink, mert látjuk a gonoszoknak győzelmét, akiknek nincsenek gátló kötelékeik, mert az erkölcs, a törvény, a jog, az igazság korlátai nem bántják őket... Akárhová tekintünk: az emberiség szellemi és erkölcsi értékeinek lábbaltiprását látjuk, mintha a barbárság az újjászülését ünnepelné és az erkölcs elveszténé hatalmát. Főlelevenedik előttünk a régi elbeszélés:

— A festő szép szótól ábrázol egy ember kezében, egyszerre odarepül a festményhez a madár és csipegetni akar a szőlőből. A tömeg lelkesen hódol a festőnek, aki oly híven adta vissza a szőlőnek képét; egy józanabb, hozzáértőbb ember azonban azt mondta: Látszik, hogy nem jó a kép, ha a madár érezte, hogy a szót tartó ember nem él, és nem félt tőle.

Ugyanílyen módon áll előttünk az emberiség életképe: Az élvezetet kínáló szőlő mellett ott áll az ember: az emberi élet igazi értéke és a tömeg csak a szót látja, csak erre veti magát és a mellette álló „embertől”: az erkölcs törvényeitől nem fél, nem tekinti őket élőknak, csak aféle chiméráknak, komolyan nem vendő fantazmagóriáknak. Az egykor oly nemes eszmék, önző célból, az ösztönök uralomrajutása szolgálatában jelszavakká aljasodtak. A nacionalizmus és a fajszereget gyönyörű értékei, a gyűlöletnek mérges bacillusait terjesztik szét. A nemzeti kultúra

az erkölcsi értékek öldöklő nyiláivá alakult.

Ezt a felfordult világot a zsidóság érzi a legjobban. A régi közmondás szerint, ahol valami a leggyengébb, ott szakad először. Mindenfelé, ahol egymásután megnehezítik a zsidóság politikai helyzetét, gazdasági megélhetését, azt hangoztatják, hogy nem gyűlöletből történik ez, hanem csak önvédelemből. A név más, de az eredmény ugyanaz. Mintha a kanubálok fogságába kerülő embernek vigasztalása lehetne az, hogy nem a fehér faj iránti gyűlöletből fogják megenni, hanem éhségük csillapítására. És nemcsak a zsidóság teste van ostromoknak kitéve, hanem a lelke is. Ha a térképre pillantunk, akkor a négy világtáj felé hangzik a zsidóság sóhaja. Felhangzik a régi ima: „Ajé kim'oszechó ügvirajszechó... — hol a Te buzgalmad és hatalmad, bensődnek megindulása és irgalmad el van vonva tőlünk.” Egy évvel ezelőtt a német katasztrófa félmillió zsidót páriasorsra juttatott és most pedig a szentföldi helyzet felé irányul aggódo pillantásunk, reszkető lelkedületünk. Úgy tűnt fel nekünk a német összeomlás után a palesztinai kivándorlás lehetősége, mint I'tentől küldött gyógyszer és a vigasztalan helyzet reménysége. És most lélekzetelállítóan gyötör minket R. Jehüdó Halévi cíonidáiban felvetett kérdés: „v'éch jövü avódím alé kisz'ajsz g'virájich”, meddig fog még Hógor népe győzedelmeskedni a szent föld igazi népe fölött?... Amikor a talmud bölcsői látták a nép sok szenvedését és a sok visszasságot, felsóhajtottak: „Mi chomajcho boélím